

ОКРЕМІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО МЕДИЧНОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ ¹

Прийняття Верховною Радою України Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. актуалізувало питання про організаційно-правові аспекти формування єдиного медичного простору в Україні ². В цьому контексті доцільно зупинитись на окремих проблемних питаннях.

Перше. Чи є на сьогодні в Україні нагальна необхідність у створенні єдиного медичного простору? На наше переконання – так, оскільки це влаштовує всіх суб'єктів правовідносин у сфері надання медичної допомоги. За визначенням І. Я. Сенюти – це фізичні та юридичні особи публічного та приватного права, які використовують свою правосуб'єктність у правовідносинах у сфері надання медичної допомоги: здійснюють суб'єктивні юридичні права та обов'язки і несуть юридичну відповідальність у цій сфері. До кола таких суб'єктів дослідник відносить: 1) пацієнта; 2) законного представника пацієнта; 3) члена сім'ї пацієнта; 4) медичного працівника; 5) заклад охорони здоров'я; 6) фізичну особу підприємця, яка провадить господарську діяльність з медичної практики ³. Крім того, створення єдиного медичного простору вигідно суспільству вцілому, оскільки воно сприймає це як знак уваги з боку держави, а також самій державі, бо стає більш зрозумілим механізм фінансування витрат на медицину.

Друге. Головним елементом єдиного медичного простору виступає загальнообов'язкове державне медичне страхування. На думку В. Ю. Стеценко «сутність та основні пріоритети державної політики в галузі охорони здоров'я в контексті медичного страхування повинні полягати у пошуках шляхів максимального можливого рівня медичного забезпечення

¹ **Грін Олександр Олексійович**, ст. викладач, кафедра адміністративно-фінансового та інформаційного права, УжНУ

² Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://rada.gov.ua>.

³ Сенюта І.Я. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання медичної допомоги: питання теорії і практики. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2018. 640 с.

населення при 100 % гарантуванні мінімуму надання медичних послуг»¹.

Третє. Ще однією складовою єдиного медичного простору є наявність системи надання медичних послуг за принципом солідарності. Цей принцип означає, що держава гарантує кожному однаковий пакет загальнодоступних послуг, незалежно від фактичного розміру страхового внеску².

Четверте. Слід погодитися з думкою О. Сіделковського про те, що приватні заклади мають обмежену можливість конкурувати за бюджетні кошти що виділяються на лікування пацієнтів³. Вирішення цієї проблеми, на нашу думку, слід шукати в адміністративно-правовому закріпленні розмежування повноважень різних управлінських ланок в системі охорони здоров'я. Заслуговує на увагу думка Н.В. Шевчук про те, що це питання знаходиться у рамках вирішення двох ключових проблем сучасного українського право та державотворення: адміністративної реформи та реформи правового забезпечення охорони здоров'я⁴.

П'яте. На нашу думку елементами єдиного медичного простору повинні бути: 1) забезпечення доступної і своєчасної, рівної і якісної медичної допомоги; 2) забезпечення якості та доступності лікарських засобів, вакцин та інших імунобіологічних препаратів, виробів медичного призначення; 3) гарантування належного рівня біобезпеки у країні як складової світової системи біобезпеки; 4) гарантування престижу професії медичного працівника та його участі у формуванні стандартів медичної професії і контролю за їх дотриманням; 5) забезпечення справедливого, прозорого і відповідального управління системою охорони здоров'я та впливу громадськості на прийняття державних рішень у цій сфері⁵.

Отже, під поняттям єдиного медичного простору ми розуміємо забезпечення рівного доступу у межах усієї країни до фінансованої дер-

¹ Стеценко В.Ю. Перспективи запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування (адміністративно-правовий аспект). Закарпатські правові читання. Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів 29-30 квітня 2010 р.: У 2-х т. / За заг. ред. Ф. Г. Ващука, П. А. Трачука. Ужгород: ЗакДУ, 2010. Т. 1. ст. 241-243.

² Грін О.О. Загальне медичне право. Ужгород : Видавництво «ФОРМ Сабов А.М.», 2017. 208 с.

³ Сіделковський О. Правове забезпечення єдиного медичного простору України: до постановки питання. Публічне право. 2018. № 2. С. 126-130.

⁴ Шевчук Н.В. Адміністративно-правове регулювання організації охорони здоров'я на регіональному рівні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 200 с.

⁵ Грін О.О. Вказ. праця.

жавою медичної допомоги як за територіальних принципом, так і за економічними показниками, незалежно від місця знаходження, матеріального становища пацієнта чи його роботи.

Зауважимо, що організаційно-правові аспекти формування єдиного медичного простору в значній мірі залежатимуть від діяльності районних та обласних державних адміністрацій, а також функціонування органів місцевого самоврядування, зокрема від новостворених об'єднаних територіальних громад. Саме у сфері охорони здоров'я могла б реалізуватись на практиці концепція делегування певних повноважень від органів державної виконавчої влади до органів місцевого самоврядування.

Сподіваємося, що медична реформа позитивно вплине на формування єдиного медичного простору в Україні, а також на те, що це суттєво покращить стан захисту прав пацієнтів.